

vi ogsaa have vore Ejendomme højt prioriterede, om vi ogsaa have dem saa højt prioriterede, som overhovedet muligt, saa foretrække vi dog at være Ejere i Stedet for at være Fæstere.

Og ogsaa rent nationaløkonomisk set har Eje store Fordele fremfor Fæste. Vi, der bevæge os ude paa Landet og se, hvorledes Forholdene ere i Livet, kunne jo se, at de Ejendomme, som ere under Selveje, gennemgaaende — jeg tør naturligvis ikke sige uden Undtagelse — men gennemgaaende ere bedre holdte; Jorden er bedre holdt, end hvor de ere underkastede Fæste. Og det er ganske naturligt, at det er saa, fordi den, der ejer Jorden, arbejder i langt højere Grad for sig selv og for sit eget, end den, der har Jorden i Fæste. Nu er der sagt, at den, der har Jorden i Fæste, saaledes at Fæstet arves af en af hans Sønner, dog har Interesse i at bevare Ejendommen i bedst mulig Stand. Men man glemmer, at den, der er i Besiddelse af Jord, hvad enten det er i Eje eller i Fæste, tænker ikke blot paa den ene Søn, men han tænker ogsaa paa de andre Børn, og der ligger ved Fæste en Fristelse til at arbejde i højere Grad for de andre Børn end for den, der skal overtage Jorden, og derfor tage fra Ejendommen det, som egentlig tilkommer den for at kunne overlade de andre Børn mere, end man ellers vilde kunne. Baade personligt for den enkelte, for Besidderen, er det fordelagtigst at være Ejer, og ogsaa rent nationalt økonomisk set forekommer det mig, at der ikke kan være Tvivl om, hvad der er det bedste. Jeg tror derfor, at vi gøre rettest i, i alt Fald i denne Sag, at se bort fra Fæste og holde os til Eje, overbeviste om, at det at skabe Ejere paa den Maade, der er foreslaaet i Loven her, virkelig vil blive til Gavn og til varigt Gavn for den, der kommer i Besiddelse af Jorden, og at det ogsaa nationaløkonomisk set vil blive til Gavn for Landet og Folket.

**J. Nielsen:** Da dette Landarbejderspørgsmaal har interesseret mig i mange Aar, har jeg ikke villet lade dette lille Lovforslag gaa her fra Tinget uden at give det min fulde Tilslutning og bedste anbefaling. Jeg føler mig nemlig fuldt og fast overbevist om, at vi ved denne Lov netop ere komne ind i det rette Spor; og at der i de forløbne 5 Aar gennem denne Lov er bragt Glæde og Tilfredshed ind i mangt et fattigt Daglejerhjem ude paa Landet, og jeg er sikker paa, at naar dette Forslag, som dog inde-

holder flere i mine Øjne væsentlige Forbedringer fremfor det gamle, bliver til Lov, vil det fremdeles kunne bringe Glæde og Tilfredshed i endnu flere Arbejderhjem ude paa Landet end den nugældende Lov. Selv om man kunde ønske Summen forhøjet endnu mere, er den dog i hvert Fald  $\frac{1}{3}$  større end efter den gamle Lov, og jeg er ikke i Tvivl om, at hvis det skulde vise sig, at dette Beløb ikke er tilstrækkeligt til dem, der ønske at komme i Besiddelse af en saadan Lod, vil den højtærede Minister ikke lægge sig i Vejen for at skaffe de nødvendige Penge dertil.

Til det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Birck) vil jeg, da jeg nu har faaet Ordet, gøre et Par Bemærkninger. Han holder jo fremdeles paa Fæste i Stedet for Selveje. Jeg vil blot sige, at alle de Betingelser, han før opregnede som nødvendige for en Ejer, ere akkurat lige saa nødvendige for en Fæster eller en Lejer. Det er lige saa nødvendigt for en Fæster som for den, der ejer Jorden, at Jorden ikke er for dyr, det vil sige, at hans aarlige Udgifter ikke blive større, end at han kan overkomme at betale dem. Det er lige saa nødvendigt for en Fæster som for en Ejer at være flittig, sparsommelig og dygtig — uden dette vil ingen af dem kunne bestaa som Jordbruger. Fæsteren er fremdeles lige saa afhængig af Produktpriserne som Ejerne; hvis Priserne dale for meget, vil Fæsteren have akkurat lige saa vanskeligt ved at betale sin Fæsteafgift som Ejeren ved at betale sine Renter. Jeg ser ikke den mindste Smule Forskel i den Retning. Men derimod er der dog en virkelig Forskel, og det er den, at det er lettere at forrente de  $\frac{9}{10}$  af en Ejendoms Værdi end at forrente de  $\frac{10}{10}$  af hele Ejendommens Værdi, og naar Staten skal sætte Penge deri, og Tabet ikke skal være større, end man har tænkt sig, maa den jo dog have Forpagtningsafgiften sat saaledes op, at denne bliver større end de Renter, som Ejeren skal svare. Men jeg sætter meget stor Pris paa dette at være Ejer i Stedet for at være Lejer eller Fæster. Det er en god Ting at vide, at man staar paa sit eget, at man sætter Foden under eget Bord, og jeg tror netop, at en af Aarsagerne til, at den danske Husmand nu begynder at rette Ryggen, hæve Panden og se ud omkring sig med Selvbevidsthed, er, at *han* er Selvejer, at *han* pløjer sin egen Jord. Jeg kan ogsaa trøste det ærede Medlem med, at jeg endnu aldrig har truffet paa en eneste